

Inventuur maailma metsades

ÜRO organisatsioon FAO on alates 1946. aastast hinnanud iga viie või kümne aasta järel metsade seisundit maailmas, tuginedes nii statistikale kui eksperthinnangutele. 2005. aasta tulemused on kättesaadavad aadressil www.fao.org/forestry/, klikkides Global Forest Resources Assessment 2005 (FRA 2005).

FRA 2005 täpsustab, et metsade pindala kahaneb maailmas endiselt, kuid prognoositust väiksemas ulatuses. Näiteks FRA 2000 andmetel oli metsade pindala tegelikult 3% väiksem. Aastatel 2000–2005 vähenes maailma metsade pindala keskmiselt 7,3 miljonit hektarit aastas (Eesti metsade pindala on 2,28 miljonit hektarit, viimase viie aastaga on metsade pindala kasvanud 0,04 miljoni ehk 40 000 hektari võrra).

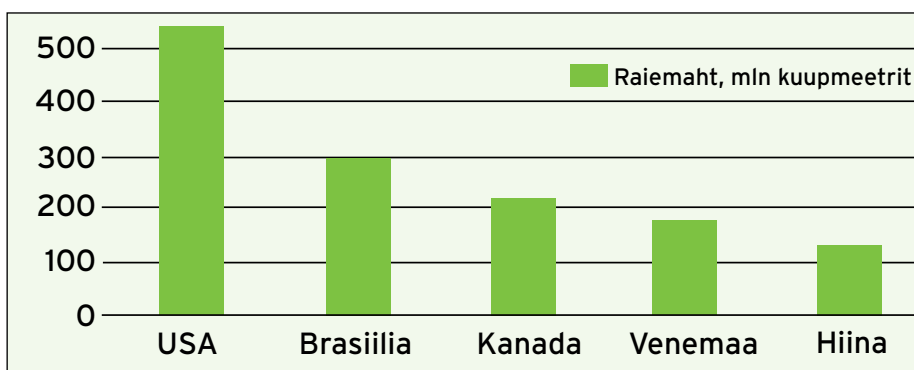
Suurim süükoorem maailmametsa kahanemises langeb Aafrika ja Lõuna-Ameerika õlule, põhjuseks metsamaa muutmine põllumaaks. Kakao- jt istanduste kõrval hõlvatakse seal üha rohkem maad ka palmide ja sojaubade kasvatamiseks, mille õlist toodetakse biodiisli.

Euroopas ja tänu Hiinale Aasias metsade pindala laieneb. Kõige muljetavaldavam on Hiina metsaistutuse mastaapsus – 15 aastaga on sealsete metsaistanduste pindala kasvanud 18 miljonilt 31 miljoni hektarini. Hiina on ka maailma metsa- ja puidutööstuses kiiresti ülespoole liikunud: 2004. aastal tõusid nad 54,5 miljoni kuupmeetriga maailma suurimaks puitplaatide (vineer, puitkiud- ja puitlaastplaadid) tootjaks.

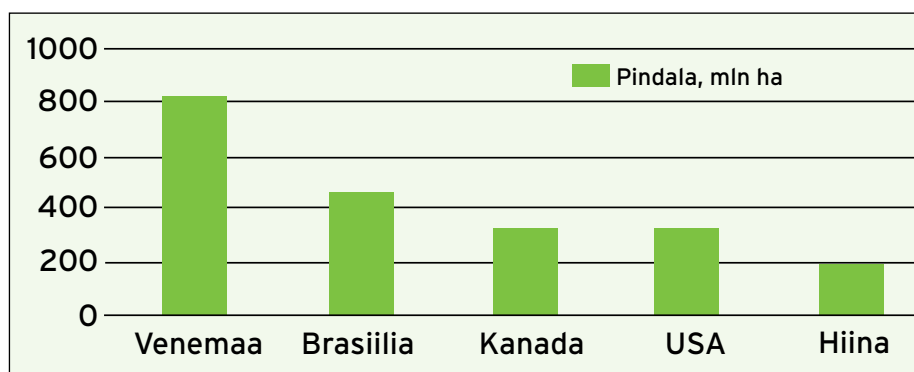
Kokku on maailmas veidi alla 4 miljardi hektari metsa, millest kaks kolmandikku on kümnes kõige metsarikkamas riigis. Maakera maismaast (koos siseveekogudega) on metsaga kaetud 30,3%, Eesti metsasus on Peipsi järve arvestamata 51,9%.

Kuigi praegu moodustavad istandused maailma metsade pindalast vähem kui 5%, saadi aastal 2000 juba 35% tööstus-

Viis suurima aastase raiemahuga riiki

Viis suurima metsade pindalaga riiki, 2005

likust ümarpuidust just istandustest. Aastal 2020 peaks sama näitaja olema 44% (Carle, J., Vuorinen, P. & del Lungo, A. 2002. Status and trends in global forest plantation development. Forest Products Journal, 52(7/8): 12-23.).

Hinnanguliselt raiutakse sel aastal kogu maailma metsadest välja 3,1 miljardit kuupmeetrit puitu. Umbes pool sellest kogusest kasutatakse kütusena, kuid arvatakse, et tegelikult veelgi rohkem, sest näiteks lõkkes põletatava puidu hulka on raske täpselt hinnata.

Paraku jätkub ka metsade mahapõletamine põllumaa saamiseks ehk alepõllundus. See on tõsiseks probleemiks näiteks Kagu-Aasias. Hispaania ja Portugali hiljutiste suurte metsatulekahjude taga kiiputakse nägema elamumaa tekitamist.

Raiutud puidu väärtuseks 2005. aastal on hinnatud 64 miljardit USA dollarit – 1990. aastaga võrreldes on kasv olnud vaid 11%, väiksem kui inflatsioon. Ilmselt on seegi üks põhjustest, miks vaid 16% maailma metsadest on eraomanduses. Erametsade osa on riigiti ja regiooniti väga erinev, kuid üldiselt näitab see siiski kasvutendentsi. Märgatav on ka suurfirmade huvi metsaistanduste omandamise või rajamise vastu soodsa kliimaga piirkondades.

Statistilise metsainventuuri andmetel (sisaldab ka ca 15% raiejäätmeid) oli aastane raiemaht Eestis kõige suurem aastal 2000 – 12,7 miljonit kuupmeetrit, ja on sealtmaalt aasta-aastalt langenud. 2005. aasta raieprognos oli 9,6 miljonit kuupmeetrit.